

KOMISJONI OTSUS (EL) 2019/62

19. detsember 2018

autotootmissektori parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime näitajaid ja tipptaseme võrdlusaluseid sisaldava võrdlusedokumendi kohta, mis on ette nähtud määrusega (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS)

(EMP's kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ,⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 46 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 1221/2009 kohaselt peab komisjon koostama konkreetsete majandussektorite jaoks sektorite võrdlusedokumendid. Need dokumendid peavad hõlmama parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime [Termin on muutunud. Määruses (EÜ) nr 1221/2009 on kasutatud terminit „keskkonnategevuse tulemuslikkus“] näitajaid ning vajaduse korral tipptaseme võrdlusaluseid ja hindamissüsteeme, milles on kindlaks määratud keskkonnatoime tasemed. Kui määrusega (EÜ) nr 1221/2009 loodud keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis registreeritud või selles registreerimiseks valmistuvad organisatsioonid töötavad välja oma keskkonnajuhtimissüsteemi ja hindavad oma keskkonnatoimet nimetatud määruse IV lisa alusel koostatavas või ajakohastatavas keskkonnanaruandes, peavad nad võtma neid dokumente arvesse.
- (2) Määrusega (EÜ) nr 1221/2009 on ette nähtud, et komisjon koostab töökava koos soovitusliku nimekirjaga prioriteetseks peetavatest sektoritest, mille jaoks tuleb vastu võtta sektorite ja sektoriüleised võrdlusedokumendid. Komisjoni teatistes, milles käsitletakse määruse (EÜ) nr 1221/2009 (organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS)) alusel kehtestatavat töökava koos soovitusliku nimekirjaga sektoritest, mille jaoks tuleb vastu võtta sektorite ning sektoriüleised võrdlusedokumendid,⁽²⁾ määrati autotootmissektor kindlaks prioriteetse sektorina.
- (3) Autotootmissektori võrdlusedokumendis tuleks käsitleda autotootjate, sh osade ja komponentide tootjate ja romusõidukikäitluskohtade parimaid tavasid ning neile ettenähtud näitajaid ja võrdlusaluseid. Selles tuleks viidata olemasolevatele suunistele aspektide kohta, mida hõlmavad muud liidu poliitikavahendid, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ⁽³⁾ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁽⁴⁾ alusel koostatud viitedokumendid parima võimaliku tehnika (PVT) kohta. Muu suhtes tuleks dokumendis sektori parimate keskkonnajuhtimistavadena kindlaks määrata konkreetsed meetmed, millega parandada kõnealuses sektoris tegutsevate ettevõtete üldist keskkonnajuhtimist, sh otseseid aspekte, mis on seotud näiteks tootmisprotsessiga, ja kaudseid aspekte, mis hõlmavad näiteks tarneahela juhtimist; meetmed peaksid aitama soodustada üleminekut ringluspõhisemale majandusele.
- (4) Et organisatsioonidel, töendajatel ja muudel osalistel oleks piisavalt aega autotootmissektori võrdlusedokumendi kasutuselevõtuks valmistuda, peaks käesoleva otsuse kohaldamise kuupäev olema 120 päeva pärast otsuse *Euroopa Liidu Teataja*s avaldamise kuupäeva.
- (5) Käesolevale otsusele lisatud sektori võrdlusedokumendi koostamisel konsulteeris komisjon liikmesriikide ja muude sidusrühmadega kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1221/2009.

⁽¹⁾ ELT L 342, 22.12.2009, lk 1.⁽²⁾ ELT C 358, 8.12.2011, lk 2.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta (EÜT L 269, 21.10.2000, lk 34).⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

- (6) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1221/2009 artikli 49 kohaselt asutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesoleva otsuse lisas on esitatud autotootmissektori parimaid keskkonnajuhtimistavasid, keskkonnatoime näitajaid ja tipptaseme võrdlusaluseid sisaldav võrdlusedokument, mis on ette nähtud määrusega (EÜ) nr 1221/2009.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnenendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 18. maist 2019.

Brüssel, 19. detsember 2018

Komisjoni nimel

president

Jean-Claude JUNCKER

LISA

1. SISSEJUHATUS

Käesolev autotööstussektori võrdlusedokument põhineb üksikasjalikul teadus- ja poliitikaaruandel (edaspidi „parimate tavade aruanne“), ⁽¹⁾ mille koostas Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC).

Õiguslik taust

Ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem (EMAS), milles organisatsioonid võivad vabatahtlikult osaleda, loodi 1993. aastal nõukogu määrusega (EMÜ) nr 1836/93 ⁽²⁾. Seejärel on süsteem kahel korral põhjalikult läbi vaadatud:

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 761/2001 ⁽³⁾;

— määrusega (EÜ) nr 1221/2009.

Kõige viimase, 11. jaanuaril 2010 jõustunud läbivaadatud versiooni uus tähtis element on sektorite võrdlusedokumentide väljatöötamine, mis on sätestatud artiklis 46. Sektori võrdlusedokumentis tuleb esitada parimad keskkonnajuhtimistavad, keskkonnatoime näitajad konkreetsete sektorite jaoks ning kui see on asjakohane, tipptaseme võrdlusalused ja hindamissüsteemid, milles on kindlaks määratud keskkonnatoime tasemed.

Kuidas dokumenti mõista ja kasutada?

EMAS on vabatahtliku osalemise süsteem organisatsioonidele, kelle eesmärk on keskkonna olukorda pidevalt parandada. Selle raames pakutakse käesolevas võrdlusedokumentis sektoripõhiseid suuniseid autosektorile ning juhitakse tähelepanu mitmele täiustamisvõimalusele ja parimatele tavadele.

Dokumendi koostas Euroopa Komisjon, kes kasutas sidusrühmade ettepanekuid. Sektori asjatundjatest ja sidusrühmade esindajatest koosnev tehniline töörühm, mida juhtis Teadusuuringute Ühiskeskus, arutas läbi ja leppis kokku käesolevas dokumendis kirjeldatud parimad keskkonnajuhtimistavad, sektori keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused; nende võrdlusaluste eesmärk on eelkõige iseloomustada sektori kõige tõhusamalt tegutsevate organisatsioonide keskkonnatoime tasemeid.

Sektori võrdlusedokumendi eesmärk on aidata ja toetada kõiki oma keskkonnatoimet parandada soovivaid organisatsioone, pakkudes ideid ja innustust, aga ka praktilisi ja tehnilisi juhiseid.

Käesolev sektori võrdlusedokument on mõeldud eelkõige organisatsioonidele, kes on EMASis juba registreeritud, samuti organisatsioonidele, kes kavatsevad tulevikus EMASis registreeruda, ning kõigile organisatsioonidele, kes soovivad parimatest keskkonnajuhtimistavadest rohkem teada saada, et parandada oma keskkonnatoimet. Seega on käesoleva dokumendi eesmärk toetada kõiki autotööstussektoris tegutsevaid organisatsioone nii otseste kui ka kaudsete parandamist vajavate keskkonnanähtudega tegelemisel ja teabe leidmisel parimate keskkonnajuhtimistavade kohta, asjakohaste sektoripõhiste keskkonnatoime näitajate kohta oma keskkonnatoime mõõtmiseks, samuti teabe leidmisel tipptaseme võrdlusaluste kohta.

Kuidas peaksid EMASi liikmeks olevad organisatsioonid sektori võrdlusedokumente arvesse võtma?

Määruse (EÜ) nr 1221/2009 kohaselt peavad EMASis registreeritud organisatsioonid võtma sektori võrdlusedokumendi arvesse kahel tasandil.

1. Keskkonnaülevaate tulemuste põhjal keskkonnajuhtimissüsteemi väljatöötamisel ja rakendamisel (artikli 4 lõike 1 punkt b):

⁽¹⁾ See teadus- ja poliitikaaruanne on üldsusele kättesaadav Teadusuuringute Ühiskeskuse veebisaidil aadressil http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Käesolevas võrdlusedokumentis esitatud järeldused parimate keskkonnajuhtimistavade ja nende kohaldatavuse kohta, samuti kindlaks määratud konkreetsete keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused põhinevad selles teadus- ja poliitikaaruandes avaldatud tulemustel. Dokumendis on esitatud ka kogu taustteave ja tehnilised üksikasjad.

⁽²⁾ Nõukogu 29. juuni 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 1836/93 tööstussektori ettevõtetele vabatahtliku osalemise võimaldamise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EÜT L 168, 10.7.1993, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2001. aasta määrus (EÜ) nr 761/2001 organisatsioonide vabatahtliku osalemise võimaldamise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) (EÜT L 114, 24.4.2001, lk 1).

peaksid organisatsioonid oma keskkonnanäesmärkide kindlaksmääramisel ja läbivaatamisel ning oma keskkonnatoime parandamiseks võetavate meetmete üle otsustamisel kasutama sektori võrdlusedokumendi asjakohaseid elemente kooskõlas keskkonnanälevaates ja -poliitikas kindlaks määratud asjakohaste keskkonnanäespektidega.

2. Keskkonnanäruande koostamisel (*artikli 4 lõike 1 punkt d ja artikli 4 lõige 4*):

- a) peaksid organisatsioonid keskkonnatoimet käsitlevaks aruandluseks kasutatavate näitajate valimisel võtma arvesse sektori võrdlusedokumendis sisalduvaid asjakohaseid sektoripõhiseid keskkonnatoime näitajaid ⁽⁴⁾.

Aruandluseks vajalike näitajate kogumi valimisel peaksid nad võtma arvesse asjaomases sektori võrdlusedokumendis esitatud näitajaid ja nende olulisust organisatsiooni keskkonnanälevaates kindlaks määratud oluliste keskkonnanäespektide seisukohast. Näitajaid on vaja arvesse võtta üksnes juhul, kui need on asjakohased keskkonnanälevaates kõige olulisemaks hinnatud keskkonnanäespektide jaoks;

- b) keskkonnatoimest ja muudest organisatsiooni keskkonnatoimet puudutavatest teguritest aru andes peaksid organisatsioonid keskkonnanäruandes märkima, kuidas on arvesse võetud asjakohaseid parimaid keskkonnajuhtimistavasid ja tipptaseme võrdlusaluseid, kui need on olemas.

Nad peaksid kirjeldama, kuidas on kasutatud asjakohaseid parimaid keskkonnajuhtimistavasid ja tipptaseme võrdlusaluseid (mis näitavad parimate osalejate keskkonnatoime taset) meetmete ja tegevuse kindlaksmääramiseks ning võimaluse korral prioriteetide seadmiseks, et keskkonnatoimet (veelgi) parandada. Samas ei ole parimate keskkonnajuhtimistavade rakendamine või kindlaks määratud tipptaseme võrdlusaluste järgimine kohustuslik, sest EMASi vabatahtliku laadi tõttu hindavad organisatsioonid ise, kui otstarbekad on võrdlusalused ning kui teostatav parimate tavade rakendamine kulude ja kasu seisukohast.

Sarnaselt keskkonnatoime näitajatega peaks organisatsioon hindama parimate keskkonnajuhtimistavade ning tipptaseme võrdlusaluste vajalikkust ja rakendatavust kooskõlas organisatsiooni keskkonnanälevaates kindlaks määratud oluliste keskkonnanäespektidega, samuti tehniliste ja finantsaspektidega.

Sektori võrdlusedokumendi elemente (näitajad, parimad keskkonnajuhtimistavad või tipptaseme võrdlusalused), mida ei peeta organisatsiooni keskkonnanälevaates kindlaks määratud oluliste keskkonnanäespektide seisukohast vajalikuks, ei tule keskkonnanäruandes esitada ega kirjeldada.

EMASis osalemine on pidev protsess. Iga kord, kui organisatsioon kavandab oma keskkonnatoime parandamist (ja vaatab oma keskkonnatoimet läbi), peab ta uurima konkreetseid teemasid sektori võrdlusedokumendis, et saada ideid selle kohta, millised küsimused etapiviisilisel lähenemisel järgmisena käsile võtta.

EMASi töendajad kontrollivad, kas ja kuidas on organisatsioon võtnud arvesse sektori võrdlusedokumendi oma keskkonnanäruande koostamisel (määruse (EÜ) nr 1221/2009 artikli 18 lõike 5 punkt d).

⁽⁴⁾ EMASi määruse IV lisa punkti B alapunkti e kohaselt esitatakse keskkonnanäruandes „kokkuvõtte olemasolevatest andmetest, milles seoses olulise keskkonnamõjuga võrreldakse organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkust selle keskkonnanäespektide eesmärkide ja ülesannetega. Esitatakse andmed punktis C osutatud põhinäitajate ja muude asjakohaste olemasolevate keskkonnategevuse tulemuslikkuse näitajate kohta“. IV lisa punktis C on öeldud: „Iga organisatsioon esitab igal aastal ka aruande keskkonnanäruandes kindlaks määratud konkreetsemate keskkonnanäespektidega seotud tulemuslikkuse kohta ning võtab vajaduse korral arvesse artiklis 46 osutatud sektori võrdlusedokumente.“

Auditi tegemisel vajavad akrediteeritud tõendajad organisatsioonilt tõendeid selle kohta, mil viisil on sektori võrdlusdokumendi olulised elemendid keskkonnaülevaate alusel välja valitud ja kuidas neid on arvesse võetud. Nad ei kontrolli vastavust kirjeldatud tippaseme võrdlusale, küll aga tõendeid selle kohta, kuidas on sektori võrdlusdokumendi kasutatud suunisena, mille abil määrata kindlaks näitajad ja nõuetekohased vabatahtlikud meetmed, mida organisatsioon saab rakendada oma keskkonnatoime parandamiseks.

Võttes arvesse EMASI ja sektori võrdlusdokumendi vabatahtlikku laadi, ei tohiks organisatsioonidele panna ebaproportsionaalset koormust selliste tõendite esitamisel. Eelkõige ei nõua tõendajad eraldi põhjendust iga parima tava, sektoripõhise keskkonnatoime näitaja ega tippaseme võrdlusale kohta, mida on sektori võrdlusdokumendis nimetatud, kuid mida organisatsioon ei ole pidanud keskkonnaülevaate alusel vajalikuks. Sellegipoolest võivad nad soovitada organisatsioonil võtta tulevikus arvesse olulisi lisaelemente, mis oleksid edaspidi veel üheks tõendiks selle kohta, et organisatsioon soovib keskkonnatoimet pidevalt parandada.

Sektori võrdlusdokumendi ülesehitus

Dokument koosneb viiest jaost. 1. jaos tutvustatakse EMASI õiguslikku tausta ja antakse juhiseid dokumendi kasutamise kohta, 2. jaos määratletakse võrdlusdokumendi kohaldamisala. 3. ja 4. jaos kirjeldatakse lühidalt mitmesuguseid parimaid keskkonnajuhtimistavasid⁽⁵⁾ koos teabega nende kohaldatavuse kohta vastavalt tootmise ja romusõidukite alamsektori puhul. Kui teatava parima keskkonnajuhtimistava kohta on võimalik sõnastada konkreetsed keskkonnatoime näitajad ja tippaseme võrdlusale, esitatakse ka need. Kõikide parimate keskkonnajuhtimise tavade kohta ei ole leitud tippaseme võrdlusaleid kas andmete kättesaadavuse piiratuse tõttu või on äriühingutel/käitistel olnud eritingimusi (erinevused tootmisprotsessis eri tootmiskohtades, vertikaalse integratsiooni taseme tõttu jne) sellises ulatuses, et tippaseme võrdlusale kindlaksmääramine ei olnud otstarbekas. Kui tippaseme võrdlusaleid on esitatud, ei ole need mõeldud eesmärgidena, mida kõik ettevõtted peavad saavutama, ega parameetritena, mille alusel võrrelda sektoris tegutsevate äriühingute keskkonnatoimet, vaid pigem võimalikke saavutusi iseloomustavate näitajatena, mis aitavad üksikutel äriühingutel tehtud edusamme hinnata ja motiveerivad neid oma keskkonnatoimet veelgi parandama. Osa näitajaid ja võrdlusaleid on olulised rohkem kui ühe parima keskkonnajuhtimistava seisukohalt ning seepärast korratakse neid, kui see on vajalik. Viimasena esitatakse 5. jaos ülevaatlik tabel kõige olulisemate keskkonnatoime näitajatega, nende juurde kuuluvate selgituste ja seonduvate tippaseme võrdlusalestega.

2. KOHALDAMISALA

Käesolevas võrdlusdokumendis käsitletakse autotööstussektori keskkonnatoimet ja romusõidukite käitlemise sektori teatud aspekte. Selle dokumendi sihtrühm on ettevõtted, mis kuuluvad autotööstussektoris vastavalt järgmistele Euroopa Liidu majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE) koodidele (vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1893/2006⁽⁶⁾ kehtestatud majanduse tegevusalade statistilisele klassifikaatorile):

- NACE 29.1 Mootorsõidukite tootmine
- NACE 29.2 Mootorsõidukikere tootmine
- NACE 29.3 Mootorsõidukite osade ja lisaseadmete tootmine
- NACE 38.31 Vrakide demonteerimine

Lisaks eespool toodule võib seoses romusõidukite käitlemisega arvesse võtta kahte täiendavat tegevusala, mis moodustavad laiemate valdkondade kogumid: sorteeritud materjali taaskasutuse võtmine (NACE 38.32, sh romusõidukite purustamine) ning jäätmete ja jääkide hulgi kaubandus (NACE 46.77, sh romusõidukite demonteerimine kasutuskõlblike varuosade saamiseks ja edasimüümiseks).

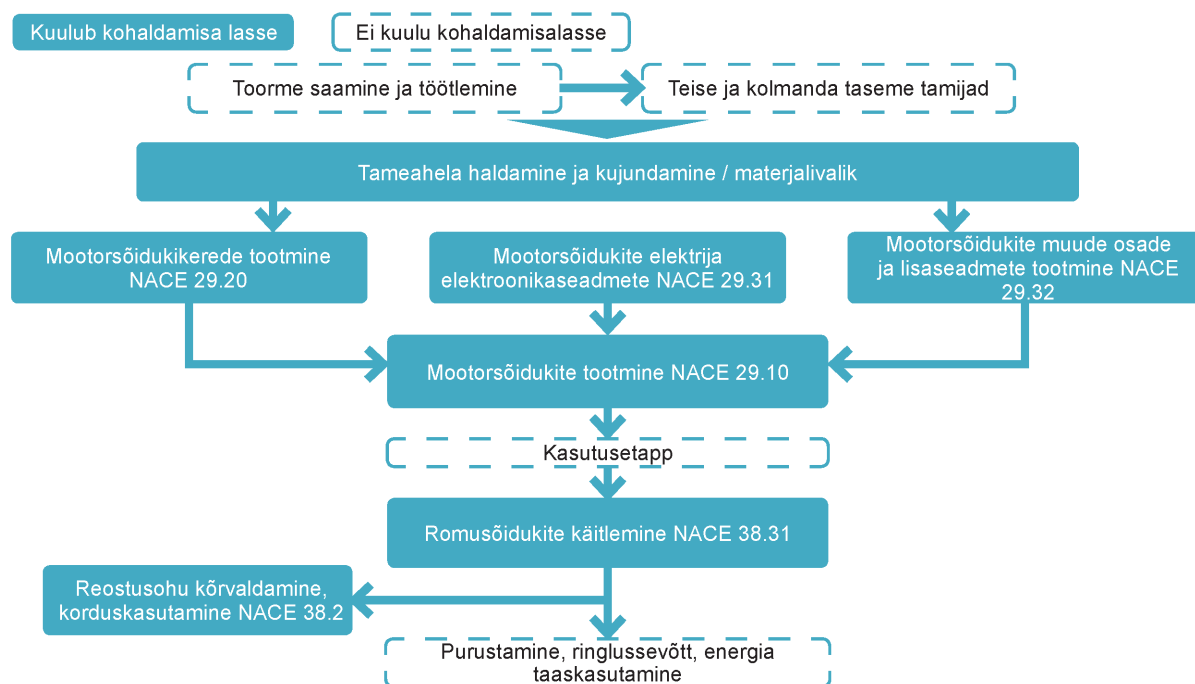
Käesolevas võrdlusdokumendis käsitletakse meetmeid, mida autotootjad ning auto varuosade ja komponentide tootjad saavad võtta ning mille tulemusena keskkonnatoime kogu autotööstuse väärtusahelas paraneb, nagu näitab joonis 1. Joonisel on välja toodud käesoleva dokumendi kohaldamisalasse kuuluvad põhisektorid.

⁽⁵⁾ Üksikasjalik kirjeldus iga parima tava kohta koos praktiliste juhiste nendega rakendamiseks on kättesaadav JRC avaldatud parimate tavade aruandes, mis on kättesaadav internetis aadressil http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/BEMP_CarManufacturing.pdf. Lugejal palutakse sellega tutvuda, kui neil on huvi saada rohkem teavet mõne käesolevas sektori võrdlusdokumendis kirjeldatud parima tava kohta.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

Joonis 1

Autotööstuse väärtusahela tegevusalade ülevaade

Autotööstuse tegevusalade kohaldamisala piires on käsitletud protsessi mitmeid etappe, kaasa arvatud: pressimistsehh, keretoorikute tootmine, värvitöökoja, komponentide ja sõlmede tootmine, jõuseadmete ja raamide tootmine. Käesolevas dokumendis on parimad keskkonnajuhtimistavad välja töötatud võimalikult laialdaselt kohaldatavatena erinevat tüüpi tehaste puhul. Ent võttes arvesse eespool nimetatud tegevusalade vertikaalse integratsiooni suuri erinevusi sama tehase piires, on raske tehastevahelist keskkonnatoimet otsestelt hinnata ja võrrelda; seega parimate tavade (näitajate ja võrdlusaluste) kohaldatavust ja asjakohasust tuleb hinnata iga üksuse omadusi silmas pidades.

Alljärgnevas tabelis (tabel 1) on esitatud autotööstussektori jaoks kõige olulisemad otsesed ja kaudsed keskkonnanäppid, mis on lisatud käesoleva võrdluskohaldamisala lasse. Lisaks on tabelis 1 esitatud kõige olulisemate keskkonnanäppidega seotud peamised survetegurid ja viisid, kuidas nendega käesolevas dokumendis tegeldakse: neid on käsitletud kas 3. ja 4. jaos kirjeldatud parimas keskkonnajuhtimistavas või viidates muudele olemasolevatele viitedokumentidele, nagu dokument parimate võimalike tehnikate kohta (PVT-viitedokumendid, ⁽⁷⁾) millele on siin viidatud nende koodiga).

⁽⁷⁾ PVT-viitedokumendid: parima võimaliku tehnika viitedokumendid. Täpsem teave PVT-viitedokumentide sisu kohta ning mõistete, akronüümide ja dokumendi koodide täielik selgitus on esitatud saatuse kompleksse vältimise ja kontrolli Euroopa büroo veebisaidil: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/>

Tabel 1

Autotööstussektori jaoks olulisimad keskkonnaaspektid ja survetegurid ning nende käsitus sektori võrdlusdokumendis

Peamine keskkonnaaspekt	Seotud survetegur					Parimad keskkonnajuhtimistavad
	energeetika ja kliimamuutused,	Ressursid/jäätmed	Vesi	Heide	Elurikkus	
Tarneahela haldamine						Parimad keskkonnajuhtimistavad tarneahela haldamiseks (punkt 3.6)
Inseneritöö ja projekteerimine						Parim keskkonnajuhtimistava jätkusuutlikkusest lähtuvalt kujundamiseks (punkt 3.6.3) Parim keskkonnajuhtimistava komponentide ümbertöötlemiseks (punkt 3.7.1)
Tootmis- ja koostetapp						
Pressimistsehh						Viide metalltoodete tootmise sektori parimatele keskkonnajuhtimistavadele ⁽¹⁾ Parimad keskkonnajuhtimistavad keskkonnakorralduses, energia- ja veemajanduses, jäätmekäitluses ja elurikkuse majandamises (punktid 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Keretoorik						Parimad keskkonnajuhtimistavad keskkonnakorralduses, energia- ja veemajanduses, jäätmekäitluses ja elurikkuse majandamises (punktid 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Värvitöökoda						Viide parimale võimalikule tehnikale PVT-viitedokumentides (STS, STM)
Jõuseadme ja raami tootmine						Viide metalltoodete tootmise sektori parimatele keskkonnajuhtimistavadele Parimad keskkonnajuhtimistavad keskkonnakorralduses, energia- ja veemajanduses, jäätmekäitluses ja elurikkuse majandamises (punktid 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Muude komponentide tootmine						Viide parimale võimalikule tehnikale PVT-viitedokumentides (FMP, SF, IS, TAN, GLS, POL, TXT jne) Viide elektri- ja elektroonikaseadmete tootmise sektori parimatele keskkonnajuhtimistavadele ⁽²⁾

Peamine keskkonnanäpp	Seotud survetegur					Parimad keskkonnajuhtimistavad
	energeetika ja kliimamuutused,	Ressursid/jäätmed	Vesi	Heide	Elurikkus	
Koosteliinid						Parimad keskkonnajuhtimistavad keskkonnakorralduses, energia- ja veemajanduses, jäätmekäitluses ja elurikkuse majandamises (punktid 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Tehase taristu						Parimad keskkonnajuhtimistavad keskkonnakorralduses, energia- ja veemajanduses, jäätmekäitluses ja elurikkuse majandamises (punktid 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)
Kasutusetaap						Ei kuulu kohaldamisalasse, vt joonis 1
Romusõidukite etapp						
Reostusohu kõrvaldamine						Viide direktiivile 2000/53/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2006/66/EÜ ⁽³⁾ Parim keskkonnajuhtimistava täiustatud keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks (punkt 3.1.1) Parim keskkonnajuhtimistava sõidukite reostusohu tõhusamaks kõrvaldamiseks (punkt 4.2.1)
Jäätmekasutus ja korduskasutamine						Direktiivid 2000/53/EÜ ja 2006/66/EÜ (vt eespool toodud viited) Parim keskkonnajuhtimistava täiustatud keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks (punkt 3.1.1) Parim keskkonnajuhtimistava komponentide ja materjali tagasivõtuvõrgustike jaoks (punkt 4.1.1)
Komponentide demonteerimine ja ringlussevõtt						Direktiivid 2000/53/EÜ ja 2006/66/EÜ (vt eespool toodud viited) Parim keskkonnajuhtimistava täiustatud keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks (punkt 3.1.1) Parim keskkonnajuhtimistava plast- ja komposiitosaade jaoks (punkt 4.2.2)

Peamine keskkonnanäaspekt	Seotud survetegur					Parimad keskkonnajuhtimistavad
	energeetika ja kliimamuutused,	Ressursid/jäätmed	Vesi	Heide	Elurikkus	
Järeipurustamine						Ei kuulu kohaldamisalasse (viide parimale võimalikule tavale PVT-viitedokumendis (WT)), vt joonis 1

- (¹) Metalltoodete tootmise sektori parimad keskkonnajuhtimistavad on hetkel kindlakstegemisel ning lisateave ja värskendused avaldatakse aadressil: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/fab_metal_prod.html.
- (²) Elektri- ja elektroonikaseadmete tootmise sektori parimad keskkonnajuhtimistavad on hetkel kindlakstegemisel ning lisateave ja värskendused avaldatakse aadressil: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/eeem.html>.
- (³) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ (ELT L 266, 26.9.2006, lk 1), nn patareidirektiiv.

Tabelis 1 toodud keskkonnanäaspektid on välja valitud kui sektori üldiselt kõige asjakohasemad. Konkreetsete ettevõtete hallatavaid keskkonnanäaspekte tuleks hinnata juhtumipõhiselt.

Lisaks on parimate keskkonnajuhtimistavade rakendamine jätkuvalt vabatahtlik protsess, mida tuleb kohandada iga organisatsiooni konkreetse olukorraga. Seetõttu on oluline, et sidusrühmad seaksid prioriteediks parimad keskkonnajuhtimistavad, mis on kõige tõenäolisemalt nende jaoks kasulikud. Alljärgnevas tabelis on välja toodud käesolevas dokumendis käsitletud konkreetsed sidusrühmad, kes leiavad kõige tõenäolisemalt parimad keskkonnajuhtimistavad igast asjakohasest jaost:

Tabel 2

Peamised sihtrühmad parima keskkonnajuhtimistava rühma kohta (X = põhisihtrühm, (x) = võivad olla samuti asjakohased)

	Pindala	Põhiaspekt	Sidusrühmad					
			OEMid (¹)	Esimese taseme tarnijad	Teise taseme ja muud tarnijad	Ümbertöötlejad	Volitavad käitluskused (²)	Purustajad
TÖÖTLEV TÖÖSTUS	VALDKONDADEVAHELINE TOOTMINE	Keskkonnajuhtimine	X	X	X	X	X	(x)
		Energiamajandus	X	X	X	X	X	(x)
		Jäätmekäitlus	X	X	X	X	X	(x)
		Veemajandus	X	X	X	X	X	(x)
		Elurikkus	X	X	X	X	X	(x)
	TARNEAHEL, KAVANDAMINE JA ÜMBERTÖÖTLEMINE	Tarneaehela haldamine, logistika ja kujundamine	X	X	X			
		Ümbertöötlemine	x)			X		

	Pindala	Põhiaspekt	Sidusrühmad					
			OEMid ⁽¹⁾	Esimese taseme tarnijad	Teise taseme ja muud tarnijad	Ümbertöötajad	Volitatud käitlusüksused ⁽²⁾	Purustajad
ROMUSÕIDUKITE KÄIT- LEMINE	Romusõidukite logistika	Kogumine				(x)	X	
	Romusõidukite käitlemine						X	(x)

⁽¹⁾ OEMid = algseadmete valmistajad, st sõiduki valmistajad autotööstuse kontekstis.

⁽²⁾ ATFS = tegevusloaga töötlemiskojad, nagu on määratletud direktiivis 2000/53/EÜ (kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta).

3. PARIMAD KESKKONNAJUHTIMISTAVAD, SEKTORI KESKKONNATOIME NÄITAJAD JA TIPPTASEME VÕRDLUSALUSED AUTOTÖÖSTUSSEKTORIS

3.1. Parimad keskkonnanjuhtimistavad keskkonnakorralduses

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid ning laialdaselt ka romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

3.1.1. Täiustatud keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamine

Parim keskkonnanjuhtimistava on rakendada täiustatud keskkonnanjuhtimissüsteemi ettevõtte kõigis tegevuskohtades. See võimaldab pidevalt jälgida ja täiustada kõikides olulisimates keskkonnanaspektides.

Keskkonnanjuhtimissüsteem on vabatahtlik vahend, mis aitab organisatsioonidel välja töötada, rakendada, jätkata, läbi vaadata ja jälgida keskkonnapoliitikat ning parandada oma keskkonnatoimet. Täiustatud süsteemi saab rakendada vastavalt standardile ISO 14001-2015 või eelistatavalt EMAS standardile, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud süsteemid, mille on sertifitseerinud või tõendanud kolmas isik, ning need keskenduvad organisatsiooni keskkonnatoime pidevale parandamisele ja võrdlemisele.

Rakendatavus

Keskkonnanjuhtimissüsteem sobib tavaliselt kõigile organisatsioonidele ja tegevuskohtadele. Keskkonnanjuhtimissüsteemi käsitlusala ja laad võivad erineda olenevalt organisatsiooni ja selle protsesside ulatusest ja keerukusest ning kaasnevatest konkreetsetest keskkonnamõjudest. Mõnel juhul ei tarvitseta autotööstuse ettevõtete rakendatud keskkonnanjuhtimissüsteemides käsitleda ega jälgida veemajanduse, elurikkuse või pinnase saastamise aspekte; käesolev võrdlusdokument (punktid 3.2, 3.3, 3.4 ja 3.5) võib anda kasulikke suuniseid nende aspektide kohta.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalus
(i1) Täiustatud keskkonnajuhtimissüsteemiga tegevuskohad (% üksustest/toimingutest)	(b1) Täiustatud keskkonnajuhtimissüsteemi rakendatakse kõigis tootmisüksustes üle kogu maailma.
(i2) Nende keskkonnatoime näitajate arv, mis on üldkasutatavad kogu organisatsiooni ulatuses ja/või millest teavitatakse keskkonnanaruannetes;	
(i3) Sisemiste või väliste võrdlusaluste kasutamine keskkonnatoime parandamiseks (jah/ei)	

3.2. Parimad keskkonnajuhtimistavad energiamajanduses

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid. Peamised põhimõtted puudutavad laialdaselt ka romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

3.2.1. Üksikasjalike energiakasutuse seire ja juhtimise süsteemide rakendamine

Parim keskkonnajuhtimistava on teostada energiatarbimise optimeerimiseks kõigis tootmisüksustes protsessi tasandil energiakasutuse üksikasjalikku seiret koos energiajuhtimissüsteemiga, mille on sertifitseerinud või tõendanud kolmas isik.

Parima tava energiajuhtimiskavad hõlmavad järgmisi aspekte ja need on vormistatud vastavalt juhtimissüsteemile, mis nõuab organisatsioonilisi parendusi, nt standardi ISO 50001 sertifikaadiga või EMASi lisatud süsteem:

- energiapoliitika, -strateegia ja -tegevuskava loomine;
- kõrgema juhtkonna aktiivse pühendumise saavutamine;
- keskkonnatoime mõõtmine ja jälgimine;
- töötajate koolitamine;
- teabevahetus;
- pidev täiustamine;
- investeerimine.

Kohaldatavus

ISO 50001 sertifikaadiga või EMASi lisatud energiajuhtimissüsteemi kohaldatakse kõigi tehaste või tegevuskohtade suhtes.

Üksikasjalike energiakasutuse seire ja juhtimise süsteemide kasutuselevõtmine, ehkki see ei ole pidevalt vajalik, võib olla kasulik igale üksusele ning seda tuleks kaaluda asjakohasel tasandil meetmete edendamiseks.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i4) Üksikasjalike energiakasutuse seire süsteemidega üksuste arv (üksuste arv/toimingute arv (#) või osakaal (%))	(b2) Konkreetseid energiajuhtimiskavasid rakendatakse kõigis tegevuskohtades (organisatsiooni tasand)
(i5) ISO 50001 sertifikaadiga või EMASi lisatud energiajuhtimissüsteemiga üksuste arv (üksuste arv/toimingute arv (#) või osakaal (%))	(b3) Üksikasjalikku seiret protsessi kohta rakendatakse kohapeal (tegevuskoha tasand)
	(b4) Tehas rakendab energia juhtimise kontrollereid, näiteks tehasealade väljalülitamiseks mittetootlikul ajal üksikasjaliku seirega tegevuskohtade puhul (tegevuskoha tasand)

3.2.2. Energiat kasutavate protsesside tõhususe suurendamine

Parim keskkonnajuhtimistava on tagada suure energiatõhususe säilimine, vaadates korrapäraselt läbi energiat kasutavad protsessid ning tehes kindlaks seadmete täiustatud kontrollimise, haldamise, parandamise ja/või asendamise võimalused.

Peamised põhimõtted, mida võib järgida energiatõhususe suurendamiseks kõigis üksustes, on:

- energiatõhususe läbivaatamine;
- automatiseerimine ja ajastamine baaskoormuse vähendamiseks;
- tsoonideks jaotamine;
- lekete ja kadude kontrollid;
- torudele ja seadmetele soojustuse paigaldamine;
- soojustagastussüsteemide (nt soojusvahetite) paigaldamise võimaluste otsimine;
- koostootmissüsteemide paigaldamine (soojus- ja elektrienergia koostootmine);
- moderniseerimine;
- energiaallikate vahetamine või kombineerimine.

Kohaldatavus

Selles parimas keskkonnajuhtimistavas nimetatud meetodid on põhimõtteliselt kohaldatavad nii uute tehaste kui ka olemasolevate käitiste suhtes. Ent optimeerimisvõimalus on tavaliselt suurem olemasolevates käitistes, mis on paljude aastate jooksul orgaaniliselt arenenud, et vastata kasvavatele tootmispiirangutele, kus sünergiad ja ratsionaliseerimised võivad anda selgemaid tulemusi.

Mitte kõik tehased ei suuda koostootmist rakendada: tehastes, kus termilise protsessi või küttega seotud nõudmisi on vähe, ei ole koostootmine tasuv strateegia.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i6) Süsteemide korrapärane läbivaatamine, automatiseerimine, parandamine, hooldus ja uuendamine (% tegevuskohtadest)	—
(i7) Üldine energiakasutus (kWh) funktsionaalühiku kohta ⁽¹⁾	

⁽¹⁾ Selle ja mitme muu näitaja puhul viitab termin „funktsionaalühik“ iga organisatsiooni valitud toote-, tegevusala või ressursikasutuse ühikule selle kajastamiseks, mis on konkreetsel juhul kõige olulisem (ja seda saab kohandada olenevalt tegevuskohast, käsitletud keskkonnaaspektist jne). Tööstuses funktsionaalühikutena kasutatavate tüüpparameetrite (tavaliselt arvutatakse vaatlusperioodi kohta, nt üks aasta) hulka kuuluvad nt:

- toodetud ühikute (sõidukite, mootorite, käigukastide, varuosade jne) arv,
- käive eurodes,
- lisandväärtus eurodes,
- toodang kilogrammides,
- täistööajale taandatud töötajate arv,
- tööliste töötundide arv.

3.2.3. Taastuv- ja alternatiivenergia kasutamine

Parim keskkonnajuhtimistava on kasutada kohapeal või mujal toodetud taastuvenergiat autotootmisüksuse energiavajaduste rahuldamiseks.

Kui energia tarbimist on püütud võimalikult palju vähendada (vt punkt 3.2.2), on võimalik valida järgmisi taastuv- ja alternatiivenergia allikaid:

- kohapeal toodetud taastuvenergia, nt päikesesoojusenergia, päikesepaneelid, tuulikud, maasoojus-, biomassi- või hüdroenergia;
- kohapealsed alternatiivsed allikad (võimaluse korral väiksema CO₂-heitega energiaallikad), nt soojus- ja elektrienergia koostootmine või soojuse, elektri ja jahutusenergia koostootmine;
- väljaspool tegevuskohta toodetud taastuvenergia ostmine, kas otse või suuremate kommunaalteenustajate kaudu.

Kohaldatavus

Saavutatavus, maksumus ja vajalikud tehnoloogiad erinevad märkimisväärselt olenevalt kohalikust taastuvast allikast. Taastuvenergia kohapeal tootmise teostatavus on väga erinev sõltuvalt üldpiirkonnale ja tegevuskohale endale omastest teguritest, näiteks kliima, maastik ja pinnas, varjutatus ja eksponeeritus ning vaba ruum. Samuti võivad planeerimisload kujutada endast piirkonnale omast haldustõket.

Väljaspool tegevuskohta toodetud energia ostmine on üldisemalt rakendatav, kas läbi partnerluse energiatootjatega (näiteks kohalikul tasandil) või valides lihtsalt välja kommunaalteenustajate pakutava taastuvenergia variandi, millest on saamas valitsev lahendus enamikus liikmesriikides.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i8) Nende tootmisüksuste osakaal, mille võimet ja võimalusi taastuvate energiaallikate kasutamiseks on hinnatud (%)	(b5) Hinnatakse kõigi tootmisüksuste võimet kasutada taastuvaid energiaallikaid
(i9) Tegevuskoha taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal (%)	(b6) Esitatakse aruanne energiakasutuse kohta, märkides fossiil- ja muu kui fossiilenergia osakaalu
(i10) Fossiilkütustest toodetud energia tarbimine (MWh või TJ) funktsionaalhüliku kohta	(b7) On olemas poliitika taastuvenergia suurema kasutamise kannustamiseks

3.2.4. Autotehastes valgustuse optimeerimine

Parim keskkonnajuhtimistava on vähendada valgustusele kuluvat energiakasutust optimaalse projekteerimise, paigutuse, säästliku valgustustehnoloogia kasutamise ja tsoonilise juhtimise strateegiate kombineerimise teel.

Terviklik lähenemine valgustuse energiatõhususe optimeerimisele peab arvesse võtma järgmised elemente:

- ruumikujundus: võimaluse korral loomuliku valguse kasutamine koos tehisvalgusega;
- valgustite paigutuse ja jaotuse optimeerimine: valgustite kõrgus ja vahekaugus, võttes arvesse hooldust, puhastamist, parandatavust ja maksumust;
- valgustite energiatõhususe suurendamine: säästlike tehniliste lahenduste valik (süsteemi tasandil), mis pakub piisavat heledust ohutuks töötamiseks;

— valgustuse tsooniline juhtimine: valgustus lülitakse sisse või välja vastavalt nõudmistele ja kohalolekule.

Eespool nimetatud meetmete kombineerimine võib olla kõige tõhusam ja põhjalikum viis valgustite energiakasutuse vähendamiseks.

Kohaldatavus

See parim keskkonnajuhtimistava on üldiselt kohaldatav, kuigi erinevatel valgustustehnoloogiatel on erinevad kasutusvaldkonnad ja piirangud, mis võivad muuta mõned neist teatud töökeskkondade jaoks sobimatuks.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i11) Parema paigutusega energiasäästliku valgustuse kasutamine (% valgustatud aladest tegevuskoha piires, % kõigist tegevuskohtadest).	(b8) Kõigis tegevuskohtades on kasutatud kõige energiasäästlikumaid valgustuslahendusi, mis vastavad konkreetse töökoha nõuetele
(i12) Valgustuse tsoonideks jaotamise strateegiate rakendamine (% valgustatud aladest tegevuskoha piires, % kõigist tegevuskohtadest).	(b9) Kõigis tegevuskohtades on kasutusele võetud tsoonideks jaotamise skeemid
(i13) Valgustusseadmete energiakasutus ⁽¹⁾ (kWh aastas tehase kohta)	
(i14) Valgustite keskmine valgusviljakus kogu tehases (lm/W)	

⁽¹⁾ Kui on üksikasjalikult mõõdetud.

3.2.5. Suruõhu otstarbekas ja tõhus kasutamine

Parim keskkonnajuhtimistava on vähendada energiatarbimist suruõhu kasutuse väljaselgitamise ja hindamise, suruõhusüsteemide optimeerimise ja lekete kõrvaldamise, õhu pakkumise ja nõudluse parema ühtlustamise, kompressorite energiatõhususe suurendamise ning heitsoojuse taaskasutamise teel.

Suruõhu kasutamist saab optimeerida vastavalt meetmete laiale valikule kolmes valdkonnas:

- nõudlusega seotud meetmed:
 - suruõhu väärkasutamise vältimine ja asendamine;
 - suruõhutööriistade kasutamise läbivaatamine;
 - nõudluse jälgimine ja juhtimine;
 - teadlikustamisprogrammide koostamine;
- jaotusvõrgustiku ja -süsteemiga seotud meetmed:
 - lekete kindlaks tegemine ja vähendamine;
 - dekompressioon;
 - tsoonideks jaotamine;
 - klappide kasutamine;
- pakkumisega seotud meetmed:
 - kompressorisüsteemi suuruse järgi sortimine ja haldamine vastavalt nõudlusele;
 - suruõhusüsteemi üldise energiatõhususe parandamine;

- süsteemirõhu korrapärane ülevaatus;
- peamiste süsteemikomponentide energiatõhususe parandamine;
- filtrite korrapärane ülevaatus;
- energiasäästlikud kuivatid ja äravoolu optimaalne valik;
- heitsoojuse taaskasutussüsteemi paigaldamine.

Kohaldatavus

Suruõhusüsteemide energiatõhususe parandamise meetodeid saavad kohaldada kõik ettevõtted, kelle käsutuses selline süsteem on, olenemata suurusest.

Suruõhuseadmete asendamist ja lekete kõrvaldamist kohaldatakse laialdaselt kõikides süsteemides, sõltumata nende vanusest ja hetkeseisukorrast.

Süsteemide projekteerimise optimeerimise asjus on soovitusel eriti asjakohased aastakümnete jooksul laienenud süsteemide puhul – hinnanguliselt on see meetod kohaldatav vähemalt 50 % kõigi suruõhusüsteemide puhul.

Seoses heitsoojuse kasutamisega on vajalik pidev nõudlus protsessisoojuse järele, et realiseerida olemasoleva energia ja kulude kokkuhoiu võimalusi.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
i15) Suruõhusüsteemi elektrikasutus lõppkasutuskohas mõõdetud suruõhu mahu ühiku kohta (kWh/m ³).	b10) Suruõhusüsteemi energiakasutus on väiksem kui 0,11 kWh kohtaletoimetatud suruõhu kuupmeetri kohta suurtes käitistes, mis töötavad ülerõhuga 6,5 bar ning milles mahuline vooluhulk on arvutatud rõhule 1 013 mbar ja temperatuurile 20 °C ja rõhu hälbed ei ületa rõhku 0,2 bar. (b11) Pärast kõigi õhutarbijate väljalülitamist püsib võrgu rõhk stabiilsena ja kompressorid (ooterežiimis) ei lülitu ümber koormusolekusse.

3.2.6. Elektrimootori kasutamise optimeerimine

Parim keskkonnajuhtimistava on vähendada elektritarbimist elektrimootorite optimaalse kasutuse teel, eriti reguleeritava kiirusega ajamite kasutamisega mootori kiiruse kohandamiseks vastavalt nõudlusele, tavaliselt selliste rakenduste puhul nagu pumbad.

Elektrimootoreid leidub enamikus tootmisprotsessides ja neid saab optimeerida tõhususe suurendamiseks. Esialgsed etapid hõlmavad mootorite koormuse vähendamise võimaluste uurimist ning võimsuse kvaliteedi, mootorite juhtseadiste, mootori ja ülekandesüsteemi tõhususe läbivaatamist. Võib kaaluda väljavahetamist, sest moodsate energiasäästlike mootorite abil on võimalik vähendada energiatarbimist kuni 40 % võrreldes vanemate mudelitega.

Muudetava kiiruse/koormusega rakenduste täiendav parendus on reguleeritava kiirusega ajamite paigaldamine, et kohandada mootori tööd elektrooniliselt minimaalsete kadudega. See on eriti oluline ning võimaldab tavakasutuse (nt pumpade ja ventilaatorite) puhul suurimat kulude kokkuhoidu. Lühike tasuvusaeg muudab need investeeringud sageli majanduslikult ligitõmbavaks.

Kohaldatavus

Enne optimeerimise parendamisvõimaluse hindamist tuleb arvesse võtta koormuse ja asjakohase elektrimootori tüüpi. Moderniseerimine pakub suurimat optimeerimisvõimalust; võib hinnata seda, kas on võimalik paigaldada väiksema nimivõimsusega mootorit (kui koormus on väiksem), ning arvestada näiteks suurust, kaalu ja käivitusvõimet. Ent ka uues ehitatud mudelis või uutes ostetud toodetes võimaldab mootorivaliku kohandamine võimalikult lähedaselt kasutusega tööd optimeerida.

Reguleeritava kiirusega ajamite paigaldamise kaalumisel on peamised kahjulikud mõjud, mida tuleb arvesse võtta, harmoonmoonutus, jahutusprobleemid väikestel pöörlemissagedustel ning mehaaniline resonants teatud pöörlemissagedustel.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i16) Paigaldatud reguleeritava kiirusega ajamitega elektrimootorite osakaal (% paigaldatud koguvõimsusest või koguarvust)	—
(i17) Paigaldatud reguleeritava kiirusega ajamitega pumpade osakaal (% paigaldatud koguvõimsusest või koguarvust)	
(i18) Pumba keskmine kasutegur (%)	

3.3. Parimad keskkonnajuhtimistavad jäätmekäitluses

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid ning suures osas ka romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

3.3.1. Jäätmete vältimine ja käitlemine

Parim keskkonnajuhtimistava on koostada organisatsiooni üldine jäätmekäitlusstrateegia koos jäätmete vähendamise kõrgete eesmärkidega ning rakendada seda tegevuskoha tasandil koos kohandatud jäätmekavadega, mis vähendavad toimingute käigus jäätmete tootmist ja loovad strateegilised partnerlused ülejäänud osale jäätmetest turgude leidmiseks.

Organisatsiooni tõhusa jäätmekäitlusstrateegia eesmärk on vältida lõplikku kõrvaldamist, järgides jäätmehierarhiat ⁽⁸⁾ ehk tähtsusjärjestust:

- vähendamine ettenägeliku kavandamise, enne jäätme muutmist toote kasutaja pikendamise, täiustatud tootmismeetodite ning tarneahela jooksul tekitatud jäätmete käitlemise teel;
- materjalide korduskasutamine nende praegusel kujul;
- ringlussevõtt, seades sisse järgmised toimingud:
 - kogumine ja sortimine;
 - jäätmetekke hindamine ja seire;
 - menetlused ja meetodika;

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiviga 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3), ehk jäätmete raamdirektiiviga on kehtestatud jäätmete vähendamise ja käitlemise meetmete tähtsusjärjekord. Seda nimetatakse jäätmehierarhiaks. Selle kõige tähtsamaks osaks on jäätmete vältimine, millele järgneb jäätmete korduskasutamine, seejärel ringlussevõtt ja jäätmete selle osa (energia) taaskasutamine, mida ei saa vältida, korduskasutada ega ringlusse võtta. Jäätmete kõrvaldamist kaalutakse kõige lõpuks ja vaid siis, kui ühtki eelnimetatud võimalust ei saa kasutada.

- jäätmete logistika pakkumine;
- partnerlused ja sidusrühmade kaasamine;
- jäätmetest põlemise või täiustatute meetodite teel saadud energia taaskasutamine.

Kohaldatavus

Teatud piirkondade piiratud kohalik ringlussevõtu taristu ja jäätmete kõrvaldamist käsitlevad õigusnormid võivad olla takistuseks jäätmete prügilast kõrvale juhtimisel. Neil juhtudel on jäätmekava oluline aspekt koostöö kohalike sidusrühmadega.

Kõige sobivama jäätmekäitlusvõimaluse valimisel tuleb arvesse võtta nii logistikat kui ka materjali omadusi ja majanduslikku väärtust.

VKEd ei suuda tagada jäätmete mõningate selliste vähendamisviiside kapitalikulu, mis võivad vajada uusi seadmeid, uut väljaõpet või tarkvara.

Väga suuri eesmärgi nagu üldse mitte jäätmete prügilasse ladustamine ei tarvitseta mõnes üksuses saavutada, olenevalt tehase protsesside vertikaalse lõimituse astmest.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i19) Jäätmete tekitamine funktsionaalühiku kohta (kg funktsionaalühiku kohta)	
(i20) Ohtlike jäätmete tekitamine funktsionaalühiku kohta (kg funktsionaalühiku kohta)	
(i21) Konkreetsetesse voogudesse, kaasa arvatud ringlussevõtuks, energia taaskasutamiseks ja prügilasse saadetud jäätmed (kg funktsionaalühiku kohta, % kõikidest jäätmetest).	(b12) Kasutuselevõetud jäätmekavad [kõigis tegevuskohtades]
(i22) Üldise jäätmestrateegia koostamine ja rakendamine koos seire ja parendamisesmärkidega (jah/ei)	(b13) Nulljäätmete prügilasse ladustamine kõigist tootmis- ja muudest kui tootmistevgevustest/-üksustest
(i23) [Mitme tegevuskohaga organisatsioonide puhul] Olemasolevate täiustatud jäätmekavadega tegevuskohade arv (#)	
(i24) [Mitme tegevuskohaga organisatsioonide puhul] Nende tegevuskohade arv, mis saavutavad nulljäätmete ladustamise prügilasse (#)	

3.4. Parimad keskkonnajuhtimistavad veemajanduses

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid. Peamised põhimõtted puudutavad laialdaselt ka romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

3.4.1. Veekasutuse strateegia ja juhtimine

Veemajandus on üha murettekitavam probleem, mida tavalistes keskkonnajuhtimissüsteemides üldjuhul väga üksikasjalikult ei käsitleta. Seetõttu on parim keskkonnajuhtimistava teha seiret ja vaadata läbi veemajandusküsimused vastavalt veemajanduse tunnustatud ühendatud raamistikule, mis võimaldab organisatsioonidel teha järgmist:

- hinnata veekasutust ja -heidet;
- hinnata kohaliku valgala ja tarneahela ohte;
- koostada kava selle kohta, kuidas vett säästlikumalt kasutada ja heitvee väljalaset parendada;
- teha tarneahelas ja teiste organisatsioonidega koostööd;

- panna organisatsioon ja teised vastutama;
- teha tulemused teatavaks.

Kohaldatavus

Veemajandus on väga lokaliseeritud probleem: samasugune veetarbimine võib panna veepuuduse all kannatavates piirkondades erakordse surve kättesaadavatele veevarudele, kuid ei tekita mingeid probleeme külluslike veevarudega piirkondades. Seega peavad ettevõtete veemajandusega seotud jõupingutused olema proportsionaalsed kohaliku olukorraga.

Veemõju täielikuks hindamiseks piisavate andmete kogumisega on probleeme. Seetõttu peaksid organisatsioonid prioriteetseks pidama oma jõupingutusi kõige veemahukamatele protsessidele, valdkondadele ja toodetele keskendumise nimel ning jõupingutusi piirkondades, kus veenappuse oht on suur.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i25) Veekasutus funktsionaalühiku kohta (m ³ funktsionaalühiku kohta)	(b14) Veestrategia kasutuselevõtt vastavalt sellisele tunnus- tatud vahendile nagu CEO Water Mandate, mis sisaldab veenappuse hindamist
(i26) Tegevuskohad, mis on vaadanud läbi veestrategia (% üksustest/toimingutest)	(b15) Veekasutust mõõdetakse kohapeal tegevuskoha- ja protsessipõhiselt, vajaduse korral automatiseeritud tarkvara abil
(i27) Tegevuskohad, mis jälgivad veekasutust (%)	
(i28) Tegevuskohad, mis jälgivad eraldi tootmisprotsessides kasutatavat vett ja tarbevett (%)	

3.4.2. Vee säästmise võimalused autotehastes

Parim keskkonnajuhtimistava on vähendada veekasutust kõigis üksustes, vaadata korrapäraselt läbi veesäästumeetmete rakendamine ja tagada, et enamus tavadest ja seadmetest on liigitatud väga säästlikeks.

Vee säästmiseks kogu tehases ⁽⁹⁾ on võimalik teha järgmist:

- veekasutuse vältimine:
 - puhastada kuivalt kõik kohad enne voolikuga kastmist;
 - kõrvaldada lekked;
 - kasutada vesirõngaspumpade alternatiive;
- veekasutuse vähendamine:
 - toimingute tõhususe parandamine;
 - voolukulupiirajate paigaldamine kraaniveetorustikule;
 - veesäästlike otsakute kasutamine pihustusloputuseks/voolikuga kastmiseks;
 - taimeriga loputuskontrollerite kasutamine;

⁽⁹⁾ Selles parimas keskkonnajuhtimistavas ei ole konkreetselt käsitletud värvitöökodasid (kus on võimalik märkimisväärselt vett säästa), kuna olemasolevad suunised on saadaval asjaomastes PVT-viitedokumentides (STS, STM).

- töötajatele mõeldud veesäästlike mugavuste loomine;
- ultrahelipuhastusprotsesside kasutamine;
- vastuvooluloputus;
- etapivaheline loputus.

Kohaldatavus

Vett säästvad seadmed on laialdaselt kohaldatavad ega ohusta keskkonnatoimet, kui need on õigesti valitud ja paigaldatud.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tiptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tiipseme võrdlusalused
(i25) Veekasutus funktsionaalühiku kohta (m^3 funktsionaalühiku kohta)	(b16) Kõik uued tegevuskohad on projekteeritud vett säästva sanitaartechnikaga ning vett säästvate seadmete moderniseerimine toimub järk-järgult kõigis olemasolevates tegevuskohtades
(i29) Toimingute osakaal vett säästvate seadmete ja protsessidega olemasolevates moderniseeritud tegevuskohtades (%)	
(i30) Vett säästvate seadmete ja protsessidega projekteeritud uute tegevuskohtade osakaal (%)	

3.4.3. Vee ringlussevõtt ja vihmavee kogumine

Parim keskkonnajuhtimistava on kvaliteetse vee kasutamise vältimine/kõrvaldamine protsessides, kus see ei ole vajalik, ning samuti korduskasutamise ja ringlussevõtu suurendamine ülejäänud vajadustele vastamiseks.

Paljudeks muudeks kasutusteks (näiteks jahutusveeks, WC-pottide ja pissuaaride loputamiseks, sõiduki/komponentide pesemiseks ning muuks kui taimede kastmiseks) on võimalik asendada joogivesi või kvaliteetne vesi vihmaveekogumisel taaskasutusse võetud veega või muudest kasutustest ringlusse võetud veega.

Selliste süsteemide paigaldamiseks läheb tavaliselt vaja järgmisi elemente:

- heitvee ringlussevõtusüsteemide puhul:
 - eelpuhastuspaagid;
 - käitlussüsteem;
 - pumpad;
- vihmavee kogumissüsteemide puhul:
 - valgala;
 - varustussüsteem;
 - mahutid;
 - jaotussüsteem.

Kohaldatavus

Vee ringlussevõtusüsteeme saab projekteerida kõikidesse uutesse hoonetesse. Olemasolevate hoonete moderniseerimine on kallis ja võib olla ebapraktiline, kui hoonet ulatuslikult ei renoveerita.

Vihmavee kogumissüsteemide majanduslik teostatavus sõltub suuresti kliimast.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i25) Veekasutus funktsionaalühiku kohta (m^3 funktsionaalühiku kohta)	(b17) Võimaluse korral võetakse vesi suletud ahelas ringlusse vähemalt 90 % taaskasutusmääraga
(i31) Heitvee ringlussevõtusüsteemi paigaldamine (jah/ei)	(b18) 30 % veevajadustest rahuldab kogutud vesi (piisavate sademetega piirkondades)
(i32) Vihmavee ringlussevõtusüsteemi paigaldamine (jah/ei)	
(i33) Kasutatud vihmavee ja korduskasutatud heitvee aastane kogus (m^3/aasta)	
(i34) Kogu ringlusse võetud vihma- või heitveest saadud vee kasutuse osakaal (%)	

3.4.4. Haljaskatused sademevee majandamiseks

Parim keskkonnajuhtimistava on paigaldada või moderniseerida haljaskatused tööstusaladel, eriti tundliku keskkonnaga piirkondades, kus sademevee ärajuhtimine on oluline.

Haljaskatuste paigaldamine, kui see on konstruktsiooniliselt võimalik, võib aidata kaasa järgmiste eesmärkide saavutamisele:

- veevoolu nõrgenemine, eriti tõsiste tagajärgedega ilmastikunähtuste korral;
- katuse pikem kasutusiga (väiksem materjalikulu);
- isolatsiooniefekt (vähendab kütmiseks, ventileerimiseks ja õhu konditsioneerimiseks tarbitavat energiat);
- elurikkuse kaitse;
- vee parem kvaliteet.

Kohaldatavus

Haljaskatuseid saab kasutada paljudes olemasolevate ja uute hoonete projektides, kuid tegelikult sobivad selle lahenduse laialdaseks kasutuselevõtuks vähesed asukohad. Piirangute hulka kuuluvad: tormide oht; hoone konstruktsioonipiirangud; päikesepaiste; niiskus; hüdroisolatsioon; olemasolevad katusesüsteemid ning kogutud vihmavee majandamine.

Lisaks tuleb kaaluda sellise katuse kasutamist võrreldes muude keskkonnahoidlike kasutustega, näiteks päikeseenergiast põhinevate (päikesesoojus-/fotoelektriliste) süsteemide paigaldamise ja päevavalguse sisselaskmisega.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i35) Nende paigaldatud haljaskatustega tegevuskohtade osakaal, mis sobivad haljaskatustele (%)	—
(i36) Haljaskatuse veemahutavus: veehoidvuse osakaal (%), vee äravool (m^3)	
(i37) Jahutusefekt: energianõudluse vähendamine kütmise, ventileerimise ja õhu konditsioneerimise puhul (MJ)	
(i38) Elurikkuse kvalitatiivsed näitajad (nt katusel elavate liikide arv), sõltuvalt kohalikest tingimustest.	

3.5. Parimad keskkonnajuhtimistavad elurikkuse majandamises

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid. Peamised põhimõtted puudutavad laialdaselt ka romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

3.5.1. Ökosüsteemide ja elurikkuse majandamise läbivaatamine ja strateegia kogu väärtusahelas

Parim keskkonnajuhtimistava on läbi vaadata ökosüsteemi majandamine, et ökosüsteemi teenuste mõjud kogu väärtusahelas oleksid selgelt mõistetavad, ning teha koostööd asjaomaste sidusrühmadega kõikide probleemide minimeerimiseks.

Organisatsioonid saavad järgida sellist metoodikat nagu Corporate Ecosystem Services Review (mille töötas välja Maailma Loodusvarade Instituut koos maailma kestliku arengu ärinõukoguga), mis sisaldab viit etappi:

- ulatuse valimine;
- prioriteetsete ökosüsteemi teenuste kindlakstegemine (kvalitatiivne);
- prioriteetsete teenuste suundumuste analüüsimine;
- ettevõtlusriskide ja -võimaluste kindlakstegemine;
- strateegiate väljatöötamine.

Kohaldatavus

Ökosüsteemide läbivaatust saavad hõlpsasti teostada igasuguse suurusega ettevõtted tarneahelas erineva detailsuse ja põhjalikkusega. Kirjeldatud meetodid hõlmavad elurikkuse majandamise süvalaiendamist organisatsiooni (keskkonna-) juhtimiskavva ning võivad seetõttu hõlpsalt ühineda ettevõtte paljude muude olemasolevate protsesside ja analüüsimeetoditega, näiteks olelusringi hindamiste, maakorralduskavade, majandusliku mõju hindamiste, ettevõtte aruandluse ja jätkusuutlikkuse hindamistega.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i39) Ökosüsteemi teenuste hindamise metoodika kohaldamine väärtusahelas (jah/ei või % katvusest)	(b19) Kogu väärtusahelas teostatakse kõrgetasemeline ökosüsteemide läbivaatus, millele järgneb ökosüsteemide üksikasjalikum läbivaatus tuvastatud suure riskiga piirkondades
(i40) Asjakohase ulatuse katvus, nagu on prioriteetide seadmisel kindlaks määratud (jah/ei või % katvusest).	(b20) Koostöös kohalike sidusrühmade ja välisekspertidega on välja töötatud strateegiad tarneahela kindlaks tehtud prioriteetsete valdkondade probleemide leevendamiseks

3.5.2. Elurikkuse majandamine tegevuskoha tasandil

Parim keskkonnajuhtimistava on parandada otsest mõju elurikkusele ettevõtte valdustes elurikkusega seotud jõupingutuste hindamise ja haldamise ning neist teavitamise teel, koostöös kohalike sidusrühmadega.

Kohapeal elurikkusele avalduvate mõjude parandamisel on olulised kolm põhietappi:

- elurikkuse hindamine selle kindlakstegemiseks, millist positiivset ja negatiivset mõju organisatsioon elurikkusele avaldab, näiteks keskendudes maakasutusele, keskkonnamõjudele ja kaitsealustele liikidele. Parim tava hõlmab näiteks asukohapõhiseid elurikkuse või ohtude seireid, kaasa arvatud ümbritsevate piirkondade hindamist, ning mõõtmist vastavalt näitajatele ja liikide nimistutele;

- majandamine ja koostöö sidusrühmadega: tegevuskoha majandamine elurikkuse edendamiseks ja säilitamiseks, ökoloogiliste kompensatsioonimeetmete võtmine, tehes samal ajal koostööd elurikkusega seotud erialaorganisatsioonidega ning koolitades töötajaid ja töövõtjaid;
- teavitamine: organisatsiooni elurikkusega seotud tegevust, mõju ja tulemusi käsitleva teabe jagamine sidusrühmadega.

Kohaldatavus

Paljud meetodid on üldiselt kohaldatavad ning neid võib kasutusele võtta igal ajal tegevuskoha tegevuse käigus. Olemasolevatel tegevuskohtadel võib olla vähe või üldse mitte hoonestamata maa-alasid uute arenduste jaoks, kuigi mõnede lahenduste puhul võib kasutada juba hoonestatud pindasid (vt punkt 3.4.4).

Üks probleem, millega seda parimat keskkonnajuhtimistava rakendavad organisatsioonid silmitsi seisavad, on oht, et elurikkusele pühendunud piirkonnad võivad muutuda kaitsealadeks, näiteks takistades tulevase kasutuse kavandatud pikaajalisteks laiendusteks.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i41) Sidusrühmadega elurikkusega seotud probleemide lahendamiseks tehtavate koostööprojektide arv (#)	(b21) On olemas põhjalik elurikkuse kava, et tagada selle süsteemne hõlmamine hindamise, seire ja teavitamise kaudu
(i42) Klientidelt, sidusrühmalt, tarnijatelt saadud elurikkusega seotud tagasiside analüüsimiseks on olemas menetlus/vahendid (jah/ei)	(b22) Tehakse koostööd ekspertide ja kohalike sidusrühmadega
(i43) Nende ettevõtte omanduses olevate, renditavate või hallatavate maade või muude piirkondade loetelu, mis on kaitse- või elurikkuse poolest väärtuslikel aladel või nende läheduses (m ²)	
(i44) Elurikkust hoidva aianduse plaan ettevõtte omanduses olevate, renditavate või hallatavate valduste või muude piirkondade jaoks (jah/ei)	
(i45) Elurikkuse indeks (töötatakse välja vastavalt kohalikele tingimustele)	

3.6. Parimad keskkonnajuhtimistavad väärtusahela juhtimises ja kujundamises

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid.

3.6.1. Keskkonnatoime parandamise soodustamine kogu tarneahelas

Parim keskkonnajuhtimistava on nõuda, et kõigil suurematel tarnijatel on sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemid, nad seavad keskkonnakriteeriumide eesmärgid ja teostavad suure riskiga tarnijate auditeid nõuete täitmise tagamiseks. Seda toetavad väljaõpe ja koostöö tarnijatega selle tagamiseks, et nende keskkonnatoime paraneb.

Eesrindlikemad organisatsioonid püüavad parandada keskkonnatoimet oma tarneahelas, tehes järgmist:

- jälgides materjale IMDSi (International Material Data System) abil;

- nõudes, et otsetarnijatel oleks sertifitseeritud või tõendatud keskkonnajuhtimissüsteemid;
- seades keskkonnaseisundi parandamise eesmärgid ja tehes koostööd esimese tasandi tarnijatega selles vallas, kuidas neid saavutada (tavaliselt jäätmete vähendamiseks ja ringlussevõtu suurendamiseks; energiatarbimise ja CO₂-heite vähendamiseks; ostetud komponentides kestlike materjalide osakaalu suurendamiseks ja elurikkuse parandamiseks);
- tarnijate toetamine nende keskkonnamõju parandamisel;
- järelevalve ja jõustamine.

Kohaldatavus

Paljud algseadmete valmistajad nõuavad, et kõik nende esimese tasandi tarnijad lepiksid kokku ühesuguses keskkonnavalas üldtegevusjuhendis, mis on lõimitud ostulepingutesse. Esialgu on võib-olla kasulik keskenduda esimese taseme tarnijatele, kes esindavad suurimat osa koguostueelarvest, või neile, kelle keskkonnamõju on suur. Esimese taseme tarnijate auditeerimisel tuleb teha märkimisväärsed jõupingutusi, mis näib olevat teostatav üksnes suuremate organisatsioonide jaoks, kes juba uurivad lähemalt tarnijate toiminguid. Pikemas perspektiivis saab nõudeid rakendada rohkemate tarnijate suhtes.

Seoses kõnealuse parima tava kohaldamisega pigem esimese taseme tarnijate kui algseadmete valmistajate suhtes peaks need nõuded arvesse võtma mõjuvõimu, mida organisatsioon on võimeline kasutama nõuete laiendamiseks oma tarnijatele, pidades silmas nende suurust või ostuvõimet ja suhtelist osakaalu oma tarnijate portfellis.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i46) Nende esimese tasandi (otseste) tarnijate osakaal (arvu või ostueelarve/-väärtuse järgi), kes vastavad nõutud standarditele sise- või väliauditite kohaselt (%)	(b23) Kõikidel peamistel tarnijatel peab ostulepingute sõlmimiseks olema olemas keskkonnajuhtimissüsteem
(i47) Suure riskiga otsetarnijatele saadetakse enesehindamise küsimustikud (jah/ei)	(b24) Kõikides keskkonnamõjuga piirkondades on ostulepingutele kehtestatud keskkonnakriteeriumid
(i48) Otsetarnijaid arendatakse ja koolitatakse (jah/ei)	(b25) Kõikidele otsetarnijatele saadetakse enesehindamise küsimustikud ning suure riskiga tarnijaid auditeerivad kliendid või kolmandad isikud
	(b26) Otsetarnijaid arendatakse ja koolitatakse
	(b27) Nõuete rikkumise jaoks on kindlaks määratud täitemenetlused

3.6.2. Koostöö tegemine tarnijate ja klientidega pakendite vähendamiseks

Parim keskkonnajuhtimistava on vähendada ja korduskasutada materjalide ja komponentide tarneks kasutatavaid pakendeid.

Kõnealune parim tava põhineb järgmistel põhimõtetel:

- tarbetute pakendite vähendamine, tagades samal ajal piisava funktsionaalsuse (varuosade terviklikkus, juurdepääsetavus);
- selliste alternatiivsete pakkematerjalide uurimine, mis on kas vähem ressursimahukad või mida on lihtsam korduskasutada/ringlusse võtta;

- tagastuslogistika väljatöötamine suletud ahelas tühjade pakendite tarnijatele tagastamiseks/klientidelt tagasisaamiseks;
- ühekordselt kasutatavate pakendite alternatiivsete kasutusvõimaluste uurimine kõrvaldamiselt ümbersuunamiseks (jäätmehierarhias ⁽¹⁰⁾ kõrgemale).

Kohaldatavus

Neid põhimõtteid saab kohaldada suures ulatuses kõikide hetkel kasutusel olevate pakendite puhul. Uudsete lahenduste konkreetne teostatavus piirdub tarnijate või klientide tahtega teha koostööd süsteemiga.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i20) Jäätmete tekitamine funktsionaalühiku kohta (kg funktsionaalühiku kohta)	—
(i49) Pakendijäätmete tekitamine funktsionaalühiku kohta (kg funktsionaalühiku kohta)	
(i50) Pakendijäätmete tekitamine tegevuskoha või hooldusrühma kohta (kg tegevuskoha kohta, kg hooldusrühma kohta)	

3.6.3. Jätkusuutlikkusest lähtuv kujundamine olelusringi hindamise abil

Olelusringi hindamise läbiviimine aitab kindlaks teha võimalikud parendused ja kompromissid erinevate keskkonnamõjude vahel ning aitab vältida keskkonnakoormuse üleviimist ühelt toote olelusringi poolelt teisele.

Parim keskkonnajuhtimistava on teostada projekteerimisetapil ulatuslikke olelusringi hindamisi, toetada erinevate keskkonnamõjude parandamiseks konkreetsete eesmärkide seadmist ja tagada nende eesmärkide saavutamine ja toetada otsuse tegemist olelusringi hindamise vahendite abil, et:

- tagada ressursside kestlikkus;
- tagada ressursside minimaalne kasutus tootmisel ja transportimisel;
- tagada ressursside minimaalne kasutus kasutusetapil;
- tagada toote ja komponentide asjakohane vastupidavus;
- võimaldada monteerida, sorteerida ja puhastada;
- võimaldada võrrelda erinevaid liikuvuskontseptsioonide liike.

Kohaldatavus

Põhimõtteliselt puuduvad olelusringi hindamise kohaldatavusel piirangud kujundamisotsustest teavitamiseks sõiduki ning ka üksikute varuosade ja materjalide tasandil. Enamikul VKEdel puuduvad aga teadmised ja ressursid olelusringi keskkonnatoimet puudutavate teabenõuete käsitlemisel ning lisatoetus võib olla vajalik.

Samuti on praegused olelusringi hindamise meetodid piiratud, sest mõningaid mõjukategooriaid ei ole olelusringi hindamise meetodites hästi selgitatud – näiteks elurikkuse kadumine ja kaudne mõju põllumajandusliku tootmise kõrvaletõrjumise tõttu.

⁽¹⁰⁾ Vt punkt 3.3.1.

Olelusringi hindamine võib olla ebatõhus vahend sõidukite algseadmete valmistajate vaheliseks võrdlemiseks, sest piirangud, näitajad ja andmekogumid võivad märkimisväärselt erineda, isegi ISO standardi suuniste järgimisel. See polnudki algsel väljatöötamisel selle vahendi eesmärk. Ent – sarnaselt sellistele keskkonnajuhtimissüsteemidele nagu EMAS – on olelusringi hindamine väga kasulik selle parenduse hindamiseks, mida ettevõtte on võimalik saavutada oma toodete keskkonnatoime puhul, tavaliselt võrreldes sõidukit sama tooteseeria eelkäijaga.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i51) Peamiste tooteseeriade olelusringidele hinnangute andmine kujundamis- ja arendamisotsuste toetamiseks (jah/ei)	(b28) Põhitooteseeriade olelusringi hindamine toimub vastavalt ISO 14040:2006 standarditele või samaväärsetele standarditele
(i52) Keskkonnanäitajate (CO ₂ , energiatarbimine, reostus jne) paranemine põhitooteseeriade uute mudelite puhul eelmiste mudelitega võrreldes (%)	(b29) Uute sõidukite keskkonnamõju pideva paranemise tagamiseks on seatud eesmärgid
(i53) Erinevate liikuvuskontseptsioonide liikide võrdlemine (jah/ei)	

3.7. Parimad keskkonnajuhtimistavad ümbertöötlemises

Käesolev jagu puudutab sõidukite, varuosade ja komponentide tootjaid.

3.7.1. Üldised parimad tavad komponentide ümbertöötlemises

Suurema ümbertöötlemistaseme saavutamine avaldab märkimisväärt mõju materjalide säilitamisele ja energia säästmisele.

Parim keskkonnajuhtimistava on suurendada ümbertöötlemistoimingute ulatust, kehtestades menetlused ümbertöödeldud varuosade kvaliteedi tagamiseks, vähendades samal ajal keskkonnamõju ja laiendades toiminguid rohkemate komponentide hõlmamiseks.

Kohaldatavus

Tavaliselt on ümbertöötlemine mõistlik suurema edasimüügi väärtusega toodete puhul ning teatud komponentide (nt starterid, generaatorid jms) turud on juba väljakujunenud. Muud valdkonnad (nt elektri- ja elektroonikakomponendid) on varajases arengustaadiumis, kus keerukus on palju suurem, ning neis valdkondades on olemas märkimisväärne potentsiaal turu kasvuks. Samuti võib ümbertöötlemisest olla kasu olukordades, kus eelmised tootepõlvkonnad on endiselt turul alles ja vajavad hooldust, kuid tootmises neid enam ei ole.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i54) Ümbertöötlemistase (kaal komponendi kohta (%))	—
(i55) Üldised ümbertöötlemistasemed (% taaskasutusse võetud komponentidest).	

4. PARIMAD KESKKONNAJUHTIMISTAVAD, SEKTORI KESKKONNATOIME NÄITAJAD JA TIPPTASEME VÕRDLUSALUSED ROMUSÕIDUKITE KÄITLEMISE SEKTORIS

4.1. Parimad keskkonnajuhtimistavad romusõidukite kogumises

Käesolev jagu puudutab romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

4.1.1. Komponentide ja materjali tagasivõtvõrgustikud

Parim keskkonnajuhtimistava on võtta kasutusele tagasivõtvõrgustikud, et suurendada romusõidukite käitlemisel korduskasutuse, ringlussevõtu ja taaskasutuse määra, mis on majanduslikult saavutatav. See hõlmab ulatuslikku koostööd erinevate tööstuses osalejate vahel komponentide taaskasutusele võtmiseks ja võimaluse korral muude jäätmevoogudega ühendamiseks ning ka koolitust ja toetust.

Eesrindlikemad volitatud käitlusüksused on rakendanud parimat tava järgmise tegevuse kaudu:

- koostöö tööstuses osalejatega: et kooskõlastada komponentide ja materjalide jälgimist, kogumist ja vedamist ning tagada, et ahelas osalejate jaoks on olemas õiged stiimulid;
- toodete tagastuse haldamine/stimuleerimine;
- muude jäätmevoogudega ühendamine, et vähendada halduskoormust ja koondada oskusteavet;
- tehnilise toe pakkumine ja teadlikkuse suurendamine.

Kohaldatavus

Suurim võimalik keskkonnakasu näib olevat piiratud kasutusega tipp tehnoloogia (nt hübriid- või elektriautode akud) ja selliste komponentide/materjalide (näiteks plast- ja klaaskomponendid) kogumine, mille lahtivõtmine on rahaliselt vähem liigitõmbav. Seoses toodete tagastuse haldamise/stimuleerimisega sõltub alternatiivsete ärimudelite (kui üldse) kohaldatavus kohalikest õigusnormidest, kliendibaasist, geograafilisest hajutatusest ja asjaomase toote liigist.

Mõnedes liikmesriikides võivad tagasivõtuskeemid seista silmitsi mitteametliku sektori pakutava konkurentsiga romusõidukite demonteerimisel.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i56) Konkreetsete toodete või materjalide romusõidukite võrgustiku kaudu tagastamise määr (%)	(b30) Tagasivõtvõrgustike rakendamiseks on olemas koostöö- ja partnerlussuhted kohalike/riiklike organisatsioonidega

4.2. Romusõidukite käitlemine

Käesolev jagu puudutab romusõidukite volitatud käitlusüksusi.

4.2.1. Sõidukite reostusohu tõhusam kõrvaldamine

Parim keskkonnajuhtimistava on viia hoolikalt läbi sõidukite reostusohu kohustuslik kõrvaldamine võimaluse korral kindlaks otstarbeks kavandatud seadmete abil. Keskkonnakaalutlused on pinnase ja vee saastumise seisukohast olulised, kuid on seotud ka korduskasutuse ja ringlussevõtu eesmärgil materjalide taaskasutamise võimalusega.

Parim tava on omada tõhusaid reostusohu kõrvaldamise süsteeme, näiteks:

- seadmed, mis puurivad kütusepaakidesse ohutult augu ja eemaldavad hüdrauliliselt kütuse;
- tühjendamise-/kogumisseadmed õlide, hüdrovedelike jms tarbeks ning amortisaatoritest õli eemaldamiseks;
- katalüüsmuunduri eemaldamise tööriistad;
- kliimaseadme gaaside eemaldamise ja ohutu säilitamise seadmed;
- turvapadja avamise seadmed ja

— turvavöö pingutite eemaldamise seadmed

või kasutada alternatiivseid meetodeid reostusohu kõrvaldamise samasuguste tasemetega saavutamiseks.

Kohaldatavus

Reostusohu kõrvaldamismäär mõjutab see, kas romusõiduki käitlusüksus spetsialiseerub teatud liiki sõidukile (nt sõiduki suurusele). Samuti on nõutavad teatud muud tegurid, näiteks mõnedel juhtudel reostusohu kõrvaldamise kaubanduslikud masinad või piisavad säilitus- ja käitlusüksused selle tagamiseks, et reostusohu kõrvaldamine on keskkonnale ohutu.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i57) Komponentide eemaldamise määr (%)	(b31) Organisatsioonis on olemas sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteem
(i58) Vedelike ringlussevõtu määr (%)	
(i59) Reostusohu kõrvaldamise kommertsmasinaga või samaväärselt toimiva seadme paigaldamine (jah/ei)	
(i60) Massibilansi meetodite kasutamine reostusohu kõrvaldamismäärade jälgimiseks (jah/ei)	
(i61) Kvaliteedijuhtimissüsteemi kasutuselevõtt (jah/ei)	

4.2.2. Üldised parimad tavad plast- ja komposiitade puhul

On olemas kaks peamist plast- ja komposiitade käitlemise meetodit – komponentide demonteerimine ja ringlussevõtt ning järelpurustusjäätmete ringlussevõtt. Nende meetodite suhtelised eelised ja puudused sõltuvad suuresti romusõidukite käitlemistehnoloogia kättesaadavusest ja tulemuslikkusest.

Seetõttu on parim keskkonnajuhtimistava hinnata plusse ja miinuseid, mis põhinevad konkreetsetel plast- ja komposiitade seisukohast olulisel teabel. Eesrindlikemad organisatsioonid on loonud valitud komponentide jaoks suletud ahelas ringlussevõtu ning arendavad jätkuvalt uusi valdkondi oma sõidukite ringlussevõetavuse taseme suurendamiseks.

Kohaldatavus

Parimat tava saab kohaldada nii eel- kui ka järelpurustusjäätmete ringlussevõtuga seotud liikumisteede kontekstis.

Seonduvad keskkonnatoime näitajad ja tipptaseme võrdlusalused

Keskkonnatoime näitajad	Tipptaseme võrdlusalused
(i62) Olelusringi hindamise uuringute arvesse võtmine materjalide optimaalsete liikumisteede kindlakstegemiseks vastavalt kohalikele teguritele (jah/ei)	—
(i63) Olelusringi hindamise optimaalse tee kohaselt käideldud komponentide osakaal (%)	

5. SEKTORI SOOVITUSLIKUD KESKKONNATOIME PÕHINÄITAJAD

Järgmises tabelis on esitatud teatavad tähtsaimad autotööstussektori keskkonnatoime põhinäitajad, nendega seotud võrdlusalused ja viited asjakohastele parimatele keskkonnajuhitumistavadele. Need moodustavad kõigi 3. ja 4. jaos nimetatud näitajate kogumi.

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtrühm	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (1)	Tipptaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhitumistava (2)
AUTOTÖÖSTUS								
1	Täiustatud keskkonnajuhitumissüsteemiga tegevuskohad	% üksustest/toimingutest	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküksused	Täiustatud keskkonnajuhitumissüsteemiga (nt EMASis registreeritud või ISO 14001 sertifikaadiga ja see, mida on parimas keskkonnajuhitumistavas kirjeldatud) tegevuskohade arvu ja tegevuskohade koguarvu jagatis	Ettevõtte tasand	Energiaõhusus Materjalirõhusus Vesi Jäätmed Elurikkus Heide	Täiustatud keskkonnajuhitumissüsteemi rakendatakse kõigis tootmisüksustes üle kogu maailma	Parim keskkonnajuhitumistava 3.1.1
2	Üksikasilike energiasutuse seire süsteemidega üksuste arv	# üksusi/toiminguid % üksustest/toimingutest	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküksused	Piisavate energiasutuse seiresüsteemidega üksuste arv. Seda saab väljendada ka osakaaluna ettevõtte üksuste koguarvust	Ettevõtte tasand	Energiaõhusus	Konkreetsed energiasutuskavandid rakendatakse kõigis tegevuskohades Üksikasilikku seiret protsessi kaupa rakendatakse kohapeal Tehas rakendab energia juhtimise seadiseid, näiteks tehasealade väljalülitamiseks mittetootlikul ajal üksikasiliku seirega tegevuskohade puhul	Parim keskkonnajuhitumistava 3.2.1

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhistava (²)
3	Üldine energiakasutus funktsionaalühiku kohta	kWh/funktsionaalühik/aasta	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusuksused	Tootmisüksuses kasutatud aastane energiakogus (soojus-, jahutus- ja elektrienergia) ja valitud funktsionaalühiku (nt toodetud sõidukid) jagatis	Ettevõtte tasand	Energiaõhusus	—	Parim keskkonnajuhistava 3.2.2
4	Nende tootmisüksuste osakaal, mille võimet ja võimalusi taastuvate energiaallikate kasutamiseks on hinnatud	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusuksused	Nende tootmisüksuste arvu, mille võimet ja võimalusi taastuvate energiaallikate kasutamiseks on hinnatud, ja tootmisüksuste koguarvu jagatis	Ettevõtte tasand	Heide	Hinnatakse kõigi tootmisüksuste võimet ja võimalusi taastuvate energiaallikate kasutamiseks On olemas meetmed taastuvenergia parema kasutamise kannustamiseks	Parim keskkonnajuhistava 3.2.3
5	Tegevuskoha taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusuksused	Kasutatud taastuvenergia (kaasa arvatud kohapeal toodetud või ostetud energia) koguse ja kohapeal kasutatud kogueenergia jagatis.	Ettevõtte tasand	Heide	Esitatakse aruanne energiakasutuse kohta, märkides osakaalu fossiil- ja muu kui fossiilenergia vahel	Parim keskkonnajuhistava 3.2.3
6	Valgustusseadmete energiakasutus	kWh aastas	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusuksused	Valgustuse aastane energiakasutus, mis on mõõdetud tootmistehni/üksuse tasandil	Üksuse tasand	Energiaõhusus Heide	—	Parim keskkonnajuhistava 3.2.4

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMAS-i vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhitamis-tava (²)
7	Parema paigutusega energia-säästliku valgustuse kasutamine	% valgustatud aladest tege-vuskoha piires % kõigist tege-vuskohtadest	Sõidukite, varuosade ja kompo-nentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlu-süksused	Üksuses on kasutatud parema paigutusega ja energiasäästlikke valgustusüsteeme	Üksuse tasand	Energiaõhu-sus Heide	Kõigis tegevuskohtades on kasu-tatud kõige energiasäästlikumaid valgustuslahendusi, mis vastavad konkreetse töökohta nõuetele	Parim keskkon-najuhitumise ta-va 3.2.4
8	Valgustuse tsoonideks jaotamise strateegia rakendamine	% valgustatud aladest tege-vuskoha piires % kõigist tege-vuskohtadest	Sõidukite, varuosade ja kompo-nentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlu-süksused	Valgustust juhitakse tsoonipõhi-selt, st valgustus lülitatakse sisse või välja vastavalt nõudmistele ja kohalolekule igal üksuse alal	Üksuse tasand	Energiaõhu-sus Heide	Kõigis tegevuskohtades on kasu-tusele võetud tsoonideks jaota-mise skeemid vastavalt parima tava tasemetele	Parim keskkon-najuhitumise ta-va 3.2.4
9	Suruõhusüsteemi elektrikasutus lõppkasutuskohas mõõdetud suruõhu mahu ühiku kohta	kWh/Nm ³ edastatud su-ruõhu kohta, suruõhusüsteemi kindlak-s-määratud töö-rõhu korral	Sõidukite, varuosade ja kompo-nentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlu-süksused	Edastatud suruõhu standard-kuupmeetri kohta kasutatud elektrienergia lõpptarbimiskohas kindlal rõhu tasemel	Üksuse tasand	Energiaõhu-sus Heide	Suruõhusüsteem kasutab ener-giat alla 0,11 kWh/Nm ³ suruõ-husüsteemi puhul, mille töö-rõhk on umbes 6,5 baari	Parim keskkon-najuhitumise ta-va 3.2.5
10	Paigaldatud reguleeritava kiiruse-ga ajamiga elektrimootorite osa-kaal	%	Sõidukite, varuosade ja kompo-nentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlu-süksused	Paigaldatud reguleeritava kiiruse-ga ajamiga elektrimootorite arvu ja mootorite koguarvu jagatis. Teise võimalusena võib selle näi-taja arvutada ka kui paigaldatud reguleeritava kiirusega ajamiga mootorite elektrivõimsuse suhte kõigi elektrimootorite koguelek-trivõimsusesse.	Üksuse tasand	Energiaõhu-sus Heide	—	Parim keskkon-najuhitumise ta-va 3.2.6

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhitavastava (²)
11	Jäätmete rektamine funktsionaalühiku kohta	kg funktsionaalühiku kohta	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküskused	Tektatut kogujäätmed (st ohtlikud ja mitteohtlikud), mis on jagatud valitud funktsionaalühikutega (nt toodetud sõidukid)	Üksuse tasand	Jäätmed	—	Parim keskkonnajuhitavastava 3.2.7
12	Üldise jäätmesstrategia koostamine ja rakendamine koos seire ja parandamisesmärgidega	jah/ei	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküskused	Kasutusele on võetud jäätme-käitlusstrategia tegevuskoha tasandil koos seire ja parandamisesmärgidega	Üksuse tasand	Jäätmed	Kasutuselevõetud jäätmekavad [kõigis tegevuskohtades]	Parim keskkonnajuhitavastava 3.3.1
13	Konkreetses voogudesse, kaasa arvatud ringlussevõtuks, energia taaskasutamiseks ja prügilasse saadetud jäätmed	kg funktsionaalühiku kohta	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküskused	Jälgitakse tektatut jäätmeid ning registreeritakse erinevad ringlussevõtuks, energia taaskasutamiseks ja prügilasse ladestatud kogused	Üksuse tasand	Jäätmed	Nulljäätmete prügilasse ladustamine kõigist tootmis- ja muudest kui tootmistevõetust/-üksustest va 3.3.1	Parim keskkonnajuhitavastava 3.3.1
14	Veekasutus funktsionaalühiku kohta	liitrit funktsionaalühiku kohta	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküskused	Ühe üksuse tasandil kasutatud kogu veekoguse ja valitud funktsionaalühikute (nt toodetud sõidukid) jagatis	Üksuse tasand	Vesi	Veestrategia kasutuselevõtt vastavalt sellele tunnustatud vahendile nagu CEO Water Mandate, mis sisaldab veenappuse hindamist Veekasutust mõõdetakse kohapeal tegevuskoha- ja protsessipõhiselt, võimaluse korral automatiseeritud tarkvara abil On kehtestatud heitvees olevate saasteainete vähendamise künimised, mis on suuremad kui õigusaktides sätestatud miinimumnõuded	Parimad keskkonnajuhitavastava 3.4.1, 3.4.2 ja 3.4.3

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhistava (²)
15	Toimingute osakaal vett säästvate seadmete ja protsessidega moderniseeritud olemasolevates tegevuskohtades	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküsimused	Toimingute arv vett säästvate seadmete ja protsessidega moderniseeritud olemasolevates tegevuskohtades toimingute koguarvust	Üksuse tasand	Vesi	Kõik uued tegevuskohad on projekteeritud vett säästva sanitaartehnikaga ning vett säästvate seadmete moderniseerimine toimub järkjärgult kõigis olemasolevates tegevuskohtades	Parim keskkonnajuhistava 3.4.2
16	Vett säästvate seadmete ja protsessidega projekteeritud uute tegevuskohtade osakaal	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküsimused	Vett säästvate seadmete ja protsessidega projekteeritud uute tegevuskohtade arv uute tegevuskohtade koguarvust	Üksuse tasand	Vesi	Kõik uued tegevuskohad on projekteeritud vett säästva sanitaartehnikaga ning vett säästvate seadmete moderniseerimine toimub järkjärgult kõigis olemasolevates tegevuskohtades	Parim keskkonnajuhistava 3.4.2
17	Kogu ringluse võetud vihma- või heitveest saadud vee kasutuse osakaal	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusküsimused	Üksuses kasutatud veekogus, mis on tootmisprotsessides ringluse võetud vesi või vihmaveekogumissüsteemist kogutud vihmaveesi	Üksuse tasand	Vesi	Võimaluse korral võetakse vesi suletud ahelas ringluse vähemalt 90 % taaskasutusmääraga 30 % kasutatud veest on saadud kogutud vihmaveest, üksnes piisavate sademetega piirkondades	Parim keskkonnajuhistava 3.4.3

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtrühm	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhimistava (²)
18	Ökosüsteemi teenuste hindamise meetodite kohaldamine väärtusahelas	jah/ei % väärtusahela katvusest	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad	Kohaldatakse ökosüsteemi teenuste hindamist väärtusahelas. Lisaks saab arvutada selle väärtusahela osakaalu, mille puhul kohaldatakse ökosüsteemi teenuste hindamist	Ettevõtte tasand	Elurikkus	Kogu väärtusahelas teostatakse kõrgetasemeline ökosüsteemi läbivaatus, millele järgneb ökosüsteemide üksikasjalikum läbivaatus tuvastatud suure riskiga piirkondades Koostöös kohalike sidusrühmade ja väliseksperptidega on välja töötatud strateegiad tarneahela kindlaks tehtud prioriteetsete valdkondade probleemide leevendamiseks	Parim keskkonnajuhimistava 3.5.1
19	Sidusrühmadega elurikkusega seotud probleemide lahendamiseks tehtavate projektide või koostööde arv	#	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad Romusõidukite volitatud käitlusiüksused	Saab jälgida elurikkuse käsitlemisega tegelevate kohalike sidusrühmade ja ekspertidega tehtavate erinevate koostööprojekti arvu	Ülksuse tasand	Elurikkus	On olemas põhjalik elurikkuse kava, et tagada selle süsteemne hõlmamine hindamise, seire ja teavitamise kaudu Tehakse koostööd ekspertide ja kohalike sidusrühmadega	Parim keskkonnajuhimistava 3.5.2

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhtimistava (²)
20	Nende esimese tasandi (otseste) tarnijate osakaal, kes vastavad nõutud standarditele sise- või välisauditite kohaselt	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad	Nende esimese tasandi (otseste) tarnijate osakaal (arvu või ostenud toodete väärtuse järgi), kes vastavad nõutud standarditele sise- või välisauditite kohaselt	Ettevõtte tasand	Energiaõhusus Materjalirõhusus Vesi Jäätmed Elurikkus Heide	Kõikidel peamistel tarnijatel peab ostulepingute sõlmimiseks olema olemas keskkonnajuhtimissüsteem Kõikides keskkonnamõjuga piirkondades on ostulepingutele kehtestatud keskkonnakriteeriumid Kõikidele otsetarnijatele saadetakse enesehindamise küsimustikud ning suure riskiga tarnijaid auditeerivad kolmandad isikud Otsetarnijaid arendatakse ja koolitatakse Nõuete rikkumise jaoks on kindlaks määratud täitemenetlused	Parim keskkonnajuhtimistava 3.6.1
21	Pakendijäätmete tekitamine funktsionaalühiku kohta	kg funktsionaalühiku kohta	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad	Tekitatud pakendijäätmete ja valitud funktsionaalühikute (nt toodetud sõidukid) jagatis	Üksuse tasand	Jäätmed	—	Parim keskkonnajuhtimistava 3.6.2
22	Peamiste tooteseeriade olelusringi hindamise läbiviimine kujundamis- ja arendamisotsuste toetamiseks	jah/ei	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad	Peamiste tooteseeriade olelusringi hindamine viiakse läbi kujundamis- ja arendamisotsuste toetamiseks	Ettevõtte tasand	Energiaõhusus Materjalirõhusus Vesi Jäätmed Elurikkus Heide	Olelusringi hindamine viiakse läbi põhitooteseeriade puhul vastavalt ISO 14040:2006 standarditele või samaväärsetele standarditele	Parim keskkonnajuhtimistava 3.6.3

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja (¹)	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhitamisava (²)
23	Keskkonnanäitajate (CO ₂ , energiatarbimine, reostus jne) paranemine põhitooteseriatega uute mudelite puhul eelmiste mudelitega võrreldes	%	Sõidukite, varuosade ja komponentide tootjad	Keskkonnanäitajate (CO ₂ , energiatarbimine, reostus jne) paranemine on kehtestatud põhitooteseriatega uute mudelite puhul eelmiste mudelitega võrreldes Kõnealune näitaja jälgib, kui paljud erinevad toote näitajad paranesid	Ettevõtte tasand	Energiaühik Materjalitühik Vesi Jäätmed Elurikkus Heide	Uute sõidukite keskkonnamõju pideva paranemise tagamiseks on seatud eesmärgid	Parim keskkonnajuhitamisava 3.6.3

ROMUSÕIDUKITE KÄITLEMINE

24	Konkreetsete toodete või materjalide romusõidukite võrgustiku kaudu tagastamise määr (%)	% (tagastatud/tuule toodud toode või materjal)	Romusõidukite volitatud käitlusiüksused	Romusõidukite võrgustike kaudu tagastatud konkreetsete toodete või materjalide koguse ja töödeldud romusõidukitelt saadud materjalide tuld koguse jagatis	Ettevõtte tasand	Jäätmed Materjalitühik	On olemas koostöö- ja partnerlussuhted kohalike/riiklike organisatsioonidega	Parim keskkonnajuhitamisava 4.1.1
25	Kvaliteedijuhtimissüsteemi kasutuselevõtt	jah/ei	Romusõidukite volitatud käitlusiüksused	Romusõidukite käitluses organisatsioon on olemas sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteem	Ettevõtte tasand	Jäätmed Materjalitühik	Organisatsioonis on olemas sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteem	Parim keskkonnajuhitamisava 4.2.1

#	Soovituslik näitaja	Ühtne ühik	Peamine sihtühik	Lühikirjeldus	Soovituslik seire miinimumtase	EMASI vastav põhinäitaja ⁽¹⁾	Tiipiaseme võrdlusalus	Seotud parim keskkonnajuhistav ⁽²⁾
26	Reostusohu kõrvaldamise koormatsina või samaväärselt toimiva seadme paigaldamine	jah/ei	Romusõidukite volitatud käitluskused	Reostusohu kõrvaldamise koormatsina või samaväärselt toimiva seade on paigaldatud üksusse	Üksuse tasand	Aastas tekitatud kogujäätmep	—	Parim keskkonnajuhistav 4.2.1
27	Olelusringi hindamise uuringute arvesse võtmine materjalide optimaalsete liikumisteede kindlakstegemiseks vastavalt kohalikele teguritele	jah/ei	Volitatud käitluskused	Olelusringi hindamise uuringuid kasutatakse materjalide optimaalsete liikumisteede kindlakstegemiseks (komponentide demonteerimine ja ringlussevõtt vs. järelpurustamisjäätmete ringlussevõtt), vastavalt kohalikele teguritele	Ettevõtte tasand	Energiatõhusus Materjalitõhusus Vesi Jäätmed Elurikkus Heide	—	Parim keskkonnajuhistav 4.2.2

⁽¹⁾ EMASI põhinäitajad on loetletud määruse (EÜ) nr 1221/2009 IV lisas (punkti C alapunkt 2).

⁽²⁾ Esitatud numbrid viitavad käesoleva dokumendi osadele.